

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629-35-69, 628-37-04
693-46-92, 625-76-23

UL. ŻURAWIA, SKR. PT. 24
00-503 WARSZAWA
TELEFAX 629-40-89

INTERNET <http://www.cbos.pl>
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/5/2005

OPINIE O OPIECE ZDROWOTNEJ W POLSCE, CZECHACH, SŁOWACJI I NA WĘGRZECH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

W grudniu 2004 roku w ramach wspólnych badań opinii publicznej, prowadzonych przez ośrodki realizujące program CEORG: polski CBOS, czeski CVVM, węgierski TÁRKI oraz słowacki FOCUS¹, ankietowanym w poszczególnych krajach zadano dwa pytania: czy są zadowoleni z opieki zdrowotnej i jak oceniają jej jakość w ostatnim roku.

Warto przypomnieć, że we wszystkich krajach, w których przeprowadzono badania, po przemianach ustrojowych opieka zdrowotna podlegała reformom, a jej funkcjonowanie było stałym przedmiotem krytyki społecznej i dyskusji. Podjęte reformy wszędzie miały na celu decentralizację systemu, utworzenie odrębnych ubezpieczeń zdrowotnych, liczenie kosztów, prywatyzowanie, wprowadzenie kontraktów i różnego rodzaju opłat. Wiele reform nie przyniosło jednak oczekiwanych korzyści. Stąd też dalsze próby zmian zasad działania systemu opieki zdrowotnej - w ostatnim okresie zwłaszcza na Słowacji i w Polsce. Chcieliśmy się przekonać, jak oceniane są systemy opieki zdrowotnej w poszczególnych krajach.

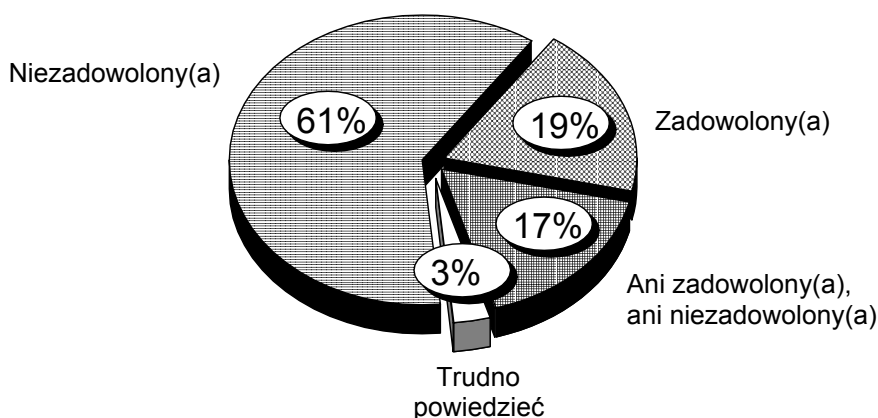
OCENA OPIEKI ZDROWOTNEJ W POLSCE ORAZ ZMIAN, JAKIE ZASZŁY W OSTATNIM ROKU

W Polsce od dawna przeważa krytyczna ocena systemu opieki zdrowotnej. Negatywne opinie nasiliły się jeszcze w wyniku nieudanej, w ocenie społecznej, reformy systemu w 1999 roku. W ostatnich dwóch latach wystąpiły problemy organizacyjne i kłopoty finansowe, co oznaczało limitowanie świadczeń i długie oczekiwanie na porady i zabiegi. Dużo się o tym mówiło w mediach, co niewątpliwie miało wpływ na opinię publiczną.

W grudniu ubiegłego roku aż trzy piąte Polaków (61%) było, ogólnie rzecz biorąc, niezadowolonych z systemu opieki zdrowotnej. Zadowolenie deklarowała niespełna jedna piąta ogółu (19%), a nieco mniejsza liczebnie grupa (17%) wyrażała opinie niejednoznaczne.

¹ Badanie CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia” (175) przeprowadzono w dniach od 3 do 6 grudnia 2004 roku na liczącej 973 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski. Sondaż na Węgrzech (TÁRKI) zrealizowano w dniach 7-15 grudnia 2004 (N=1035), na Słowacji (FOCUS) - 1-6 grudnia 2004 (N=1041), w Czechach (CVVM) - od 29 listopada do 6 grudnia 2004 (N=1071).

RYS. 1. CZY, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC, JEST PAN(I) ZADOWOLONY(A) CZY TEŻ NIEZADOWOLONY(A) Z OPIEKI ZDROWOTNEJ W NASZYM KRAJU?

W ubiegłym roku w dalszym ciągu utrzymywała się więc bardzo duża przewaga niezadowolonych, która szczególnie wzrosła w 2003 roku. Trzeba jednak zaznaczyć, że opinie o opiece zdrowotnej nadal są mniej krytyczne niż w latach wprowadzania reform (1999-2001)².

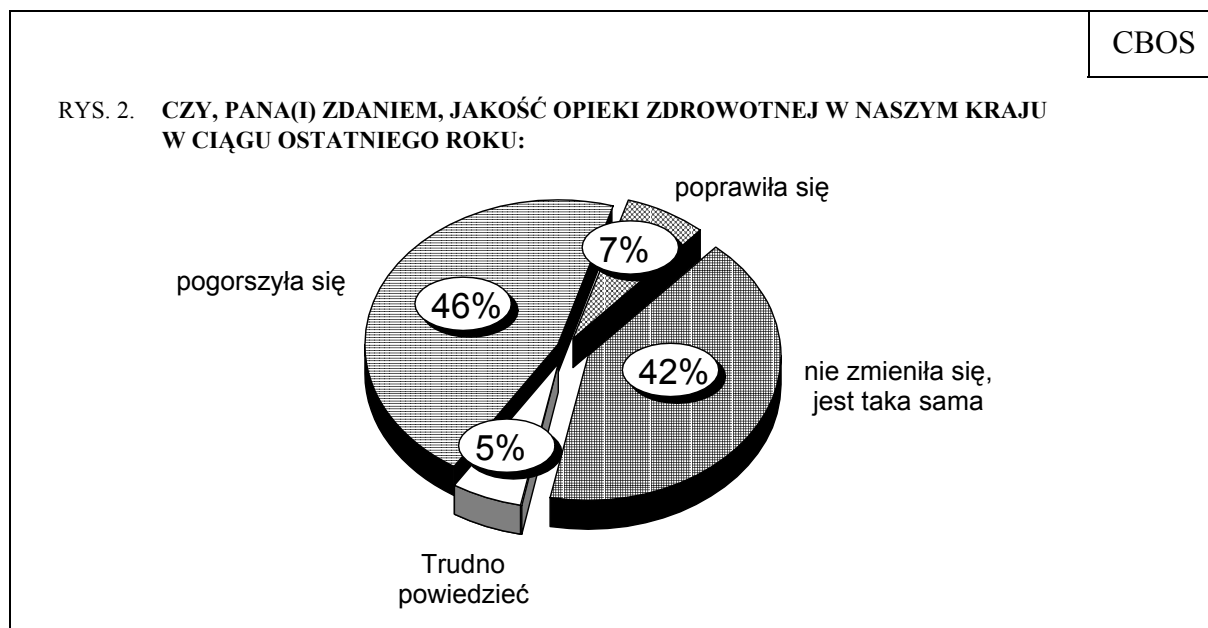
Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zadowolony(a) czy też niezadowolony(a) z opieki zdrowotnej w naszym kraju?	Wskazania respondentów według terminów badań				
	IX 2002	XII 2002	XI 2003	IX 2004	XII 2004
	w procentach				
Zdecydowanie zadowolony(a)	2	3	3	2	2
Raczej zadowolony(a)	25	23	16	18	17
Ani zadowolony(a), ani niezadowolony(a)	24	23	20	17	17
Raczej niezadowolony(a)	27	29	29	28	31
Zdecydowanie niezadowolony(a)	19	18	29	32	30
Trudno powiedzieć	4	4	3	3	3

Polacy zdecydowanie częściej uważają, że w ciągu ostatniego roku jakość opieki zdrowotnej w naszym kraju uległa pogorszeniu (46%), niż sądzą, że się poprawiła (7%). Duża grupa (42%) jest jednak zdania, że nic się pod tym względem nie zmieniło - ani na lepsze, ani na gorsze. Ta przewaga opinii negatywnych nad pozytywnymi wynika przypuszczalnie z dominującego w ostatnich miesiącach w mediach obrazu placówek opieki zdrowotnej borykających się z problemami finansowymi, ale zapewne także

² Zob. komunikat CBOS „Zadowolenie z opieki zdrowotnej”, październik 2002 (oprac. W. Derczyński).

z doświadczanych przez pacjentów ograniczeń w dostępie do świadczeń, spowodowanych trudnościami finansowymi służby zdrowia³.

Warto jednak zwrócić uwagę, że odnotowane w grudniu ubiegłego roku opinie o pogorszeniu się jakości opieki zdrowotnej wyrażano rzadziej niż parę miesięcy wcześniej (po okresie szczególnie wielu krytycznych publikacji na temat stanu opieki zdrowotnej) oraz rzadziej niż w 2003 roku.

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, jakość opieki zdrowotnej w naszym kraju w ciągu ostatniego roku:	Wskazania respondentów według terminów badań			
	XII 2002	XI 2003	IX 2004	XII 2004
	w procentach			
- zdecydowanie poprawiła się	0	0	0	1
- raczej poprawiła się	9	6	5	6
- nie zmieniła się, jest taka sama	45	31	37	42
- raczej pogorszyła się	28	34	31	31
- zdecydowanie pogorszyła się	11	23	21	15
Trudno powiedzieć	7	6	5	5

³ Na ogół nie ma znaczących różnic opinii w tej sprawie między społeczno-demograficznymi kategoriami badanych. Na opinie te wyraźnie wpływa tylko poziom wykształcenia (i wszystko, co się z nim wiąże, także większe zainteresowanie sprawami publicznymi oraz większy krytycyzm w ocenach). Im wyższe wykształcenie ankietowanych, tym częstsze są opinie o zmianach na gorsze, a im niższe - tym częstsze opinie o braku zmian lub poprawie.

**OPINIE O OPIECE ZDROWOTNEJ
W POLSCE, CZECHACH, SŁOWACJI I NA WĘGRZECH**

Spośród porównywanych krajów⁴ obywatele Polski są najczęściej niezadowoleni z opieki zdrowotnej (61%). Niezadowolenie dominuje również wśród Słowaków (54%), oni też najrzadziej deklarują zadowolenie (11%). Na Węgrzech do niezadowolonych z opieki zdrowotnej zalicza się ponad jedna trzecia badanych (37%), a w Czechach - jeszcze mniejsza grupa (27%). Czesi są najczęściej zadowoleni z opieki zdrowotnej (36%) albo wyrażają opinie niejednoznaczne (36%). Tylko w Czechach zadowolenie przeważa nad niezadowoleniem.

Tabela 3

Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zadowolony(a) czy też niezadowolony(a) z opieki zdrowotnej w naszym kraju?	Czesi	Węgrzy	Polacy	Słowacy
	w procentach			
Zdecydowanie zadowolony(a)	3	2	2	0
Raczej zadowolony(a)	33	21	17	11
Ani zadowolony(a), ani niezadowolony(a)	36	38	17	32
Raczej niezadowolony(a)	21	25	31	33
Zdecydowanie niezadowolony(a)	6	12	30	21
Trudno powiedzieć	1	2	3	3

Wydaje się, że znacznie częstsze w Czechach niż w pozostałych krajach pozytywne oceny opieki zdrowotnej mają związek z systematycznym zwiększaniem od 1990 roku nakładów na opiekę zdrowotną, mimo trudności ekonomicznych i ograniczeń wydatków budżetowych. Jednak w porównaniu z wynikami poprzedniego sondażu liczba niezadowolonych wyraźnie wzrosła (z 19% do 27%). Pogorszenie się opinii o opiece zdrowotnej w stosunku do roku 2002 odnotowaliśmy też w Polsce, natomiast na Węgrzech oceny bardzo się poprawiły (odsetek zadowolonych wzrósł aż o 9 punktów, a niezadowolonych zmalał o 16 punktów), co może być wynikiem stabilizacji systemu opieki zdrowotnej w tym kraju oraz ogólnej poprawy nastrojów.

⁴ Nieco informacji o sytuacji w poszczególnych krajach zawiera poprzedni komunikat na ten temat. Zob. komunikat CBOS „Polacy, Czesi, Węgrzy i Rosjanie o opiece zdrowotnej w swoich krajach”, styczeń 2003 (oprac. W. Derczyński).

Tabela 4

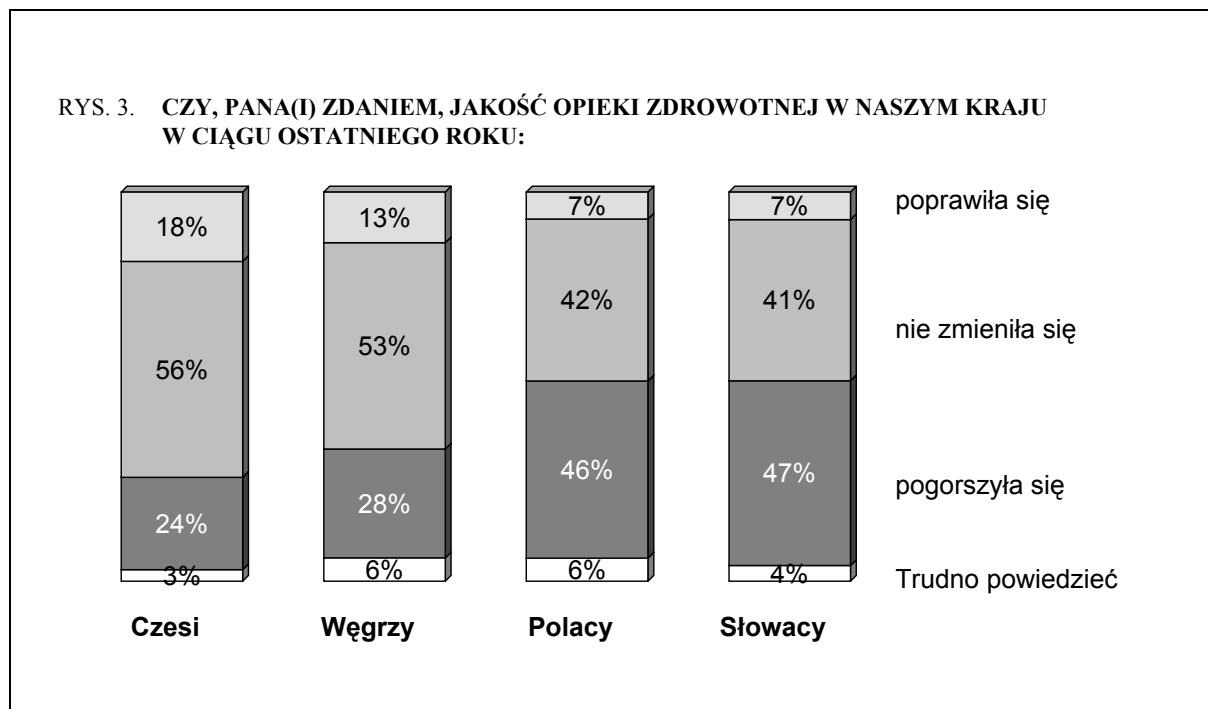
Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zadowolony(a) czy też niezadowolony(a) z opieki zdrowotnej w naszym kraju?	Czesi		Węgrzy		Polacy		Słowacy	
	XII 2002	XII 2004	XII 2002	XII 2004	XII 2002	XII 2004	XII 2002	XII 2004
	w procentach							
Zdecydowanie zadowolony(a)	3	3	1	2	3	2	-	0
Raczej zadowolony(a)	38	33	13	21	23	17	-	11
Ani zadowolony(a), ani niezadowolony(a)	38	36	30	38	23	17	-	32
Raczej niezadowolony(a)	14	21	32	25	29	31	-	33
Zdecydowanie niezadowolony(a)	5	6	21	12	18	30	-	21
Trudno powiedzieć	2	1	2	2	4	3	-	3

OCENA ZMIAN JAKOŚCI OPIEKI ZDROWOTNEJ W OSTATNIM OKRESIE

Opinie wskazujące na poprawę jakości opieki zdrowotnej w ostatnim roku są najczęstsze w Czechach, co wiąże się z lepszymi niż w innych krajach ocenami tej opieki. Zarazem w Czechach najmniej badanych uważa, że nastąpiło pogorszenie jakości opieki zdrowotnej. Dość podobnie zmiany w tym zakresie postrzegają Węgrzy. Zarówno w Czechach, jak i na Węgrzech dominuje przy tym przekonanie, że w ciągu ostatniego roku jakość opieki zdrowotnej się nie zmieniła.

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, jakość opieki zdrowotnej w naszym kraju w ciągu ostatniego roku:	Czesi	Węgrzy	Polacy	Słowacy
	w procentach			
- zdecydowanie poprawiła się	2	1	1	0
- raczej poprawiła się	16	12	6	7
- nie zmieniła się, jest taka sama	56	53	42	41
- raczej pogorszyła się	19	18	31	27
- zdecydowanie pogorszyła się	5	10	15	20
Trudno powiedzieć	3	6	6	4

W Polsce i na Słowacji opinie o pogorszeniu się jakości opieki zdrowotnej są częstsze niż przekonanie o braku zmian, a osób uważających, że zmieniło się na gorsze, jest ponad sześć razy więcej niż dostrzegających poprawę.

Tabela 6

Czy, Pana(i) zdaniem, jakość opieki zdrowotnej w naszym kraju w ciągu ostatniego roku:	Czesi		Węgrzy		Polacy		Słowacy	
	XII 2002	XII 2004	XII 2002	XII 2004	XII 2002	XII 2004	XII 2002	XII 2004
	w procentach							
- zdecydowanie poprawiła się	2	2	0	1	0	1	-	0
- raczej poprawiła się	19	16	18	12	9	6	-	7
- nie zmieniła się, jest taka sama	47	56	50	53	45	42	-	41
- raczej pogorszyła się	17	19	16	18	28	31	-	27
- zdecydowanie pogorszyła się	6	5	8	10	11	15	-	20
Trudno powiedzieć	9	3	8	6	7	6	-	4

W stosunku do roku 2002 w zasadzie nie zmieniły się w Czechach odsetki respondentów dostrzegających zmiany na lepsze lub na gorsze, natomiast na Węgrzech i w Polsce nieco zwiększyła się liczba krytycznych opinii o jakości opieki zdrowotnej.

Opracował
Włodzimierz DERCZYŃSKI